

چگونه تله قالب بندی به انتخاب ها فرم می دهد؟

سینده پیری /اگر اهل فیلم و سینما هستید خودتان را جای فردی بگذارید

که می خواهید به سینما برود اما پیش از ورود به سالن متوجه می شود بلیتش را کم کرده است. حال فرد دیگری را تصور کنید که پیش از خرید بلیت مبلغی را که برای خرید بلیت کنار گذاشته بود، کم می کند. به نظر شما کدام یک از این دو نفر حاضرند دوباره برای خرید بلیت سینما هزینه کنند تا بتوانند فیلم مورد علاقه شان را ببینند؟ اصولاً در چنین مواردی وقتی از افراد سؤال می شود که در صورت کم کردن بلیت آیا حاضرند بلیت دیگری بخرند، اغلب پاسخ ها منفی است. اما در شرایطی که قبل از خرید بلیت همان مبلغ را کم کنند، اغلب همچنان تمایل به خرید بلیت دارند. تفاوت این رفتارها از کجا نشأت می گیرد؟ اقتصاد کلاسیک می گوید اگر فرد تصمیم داشته باشد که به سینما برود باید صرف نظر از اینکه بلیت را کم کرده یا پول نقد یعنی بی تفاوت به حالت از دست دادن حتماً باید دوباره بلیت بخرد. چون در هر دو مورد مبلغ یکسانی از دست رفته است. اما اقتصاددانان رفتاری، تمایل افراد به نخردن بلیت کم شده و تمایل به خرید بلیت با وجود کم کردن همان مبلغ را رفتاری کاملاً عقلانی تلقی می کنند. چون اینجا زمان و زحمتی که فرد برای تهیه بلیت صرف کرده و متحمل شده را نباید نادیده گرفت. مثلاً این احتمال وجود دارد که برای خرید بلیت زمان زیادی صرف کرده و ساعت ها در صف ایستاده باشد. بنابراین شاید دیگر نخواهد دوباره برای خرید مجدد بلیت آن همه دردرسر بکشد. این موقعیتی که احتمالاً برای شما هم رخ داده یکی از فراگیرترین خطاهای شناختی و امطرح می کند که در این گزارش از منظر اقتصاد رفتاری به آن می پردازیم. خطای «چهارچوب بندی» بطور مستقیم عقلانیت را مورد پرسش قرار می دهد و نشان می دهد وقتی که افراد دچار این سوگیری می شوند، صراحتاً غیرعقلانی رفتار می کنند. این تله شناختی می گوید انسان ها در انتخاب گزینه های کاملاً یکسان اما با نحوه بیان متفاوت، مثلاً بیانی در قالب کلمات مثبت و کلمات منفی، کاملاً متفاوت عمل می کنند.

وقتی اقتصاددانان کلاسیک انکار می کنند

اقتصاد کلاسیک توجه زیادی به اثر چهارچوب ها بر انتخاب ها و اولویت ها ندارد. در حالی که بسیاری از اقتصاد دانان رفتاری استدال می کنند که چهارچوب ها می توانند اولویت ها و انتخاب های افراد را تغییر دهند. بدیهی است که اگر اولویت ها تغییر کنند، انتخاب ها نیز تغییر خواهد کرد. اما انتخاب های ما، حتی وقتی اولویت هایمان ثابت باقی می ماند نیز همچنان می تواند تغییر کند. در واقع اقتصاد دانان رفتاری اعتقاد دارند که همه انتخاب ها قبلاً چهارچوب بندی شده اند. برای فهم بهتر تله چهارچوب بندی به این مثال دقت کنید و پاسخ دهید. اگر به شما گفته شود بیماری ناشناخته ای در یکی از کشورهای فراترگیر شده و احتمال مرگ ۶۰۰ نفر وجود دارد. دو روش و سیاست مقابله با این بیماری در نظر گرفته شده است. شما کدام یک را انتخاب می کنید:

اگر برنامه «الف» اجرا شود، ۲۰۰ نفر نجات پیدا می کنند. اگر برنامه «ب» اجرا شود، ۳۰ درصد احتمال وجود دارد. ۶۰۰ نفر نجات پیدا کنند و ۷۰ درصد احتمال وجود دارد که هیچ کس نجات پیدا نکند. احتمالاً شما هم مثل خیلی ها گزینه اول را انتخاب کردید چون به طور قطع می توانید جان ۲۰۰ نفر را نجات دهید.

دوباره از همین افراد خواستیم دوباره برنامه جدید را بررسی و یکی را انتخاب کنید.

در صورت اجرای برنامه «ج» (۴۰۰ نفر جان خود را از دست می دهند. در صورت اجرای برنامه «د») ۳۰ درصد احتمال وجود دارد که هیچ کس جان خود را از دست ندهد و ۷۰ درصد احتمال وجود دارد که ۶۰۰ نفر جان خود را از دست بدهند.

پاسخ ها تأمل برانگیز بود. چون در معنا یکسان بودند اما آزمایش شونده ها پاسخ قبلی خود را نقض کردند و در مرحله دوم به همان سؤال پاسخ متفاوتی دادند.

دامی برای متخصصان

این آزمایش را «دئیل کانمن» برنده نوبل اقتصاد در کنفرانسی با حضور متخصصانی که تصمیمات آنها در سلامت تک تک افراد تأثیرگذار بود، انجام داد. آنها هم ابتدا نمونه نجات قطعی ۲۰۰ انسان را انتخاب کردند و در مورد دیگر شرط بندی را به مرگ چهار صد انسان ترجیح دادند. تحلیل کانمن این است که وقتی نتایج خوب باشد تصمیم گیرندگان گزینه قطعی را به شرط بندی ترجیح می دهند یعنی از خطر کردن امتناع می کنند اما وقتی نتایج منفی باشند، تمایل دارند گزینه قطعی را رد کنند و شرط بندی را بپذیرند چون در صدد خطر کردن هستند. به دیگر بیان اگر آنچه می خواهید به مردم ارائه دهید در قالب کلماتی مثبت گنجانده شود مردم آن را انتخاب خواهند کرد؛ اما اگر همین کالا یا خدمات ارائه شده را رد می کنند. این تأثیر به ظاهر کوچک ابزار قدرت مند در دست سیاستگذاران برای کنترل رفتار مردم و تغییر در معاملات سیاسی و اقتصادی خواهد بود که ممکن است تأثیر قابل توجه بر اقتصاد یک کشور داشته باشد. در حالت بدبینانه حتی این واقعیت رفتاری می تواند به چالشی برای برقراری دموکراسی در کشورها تبدیل شود بدون آنکه مردم متوجه شوند. در آخر توصیه می کنم وقتی می خواهید یک الگوراکشف کنید کمی بدبینی چاشنی تصمیماتان کنید. اگر الگویی را کشف کرده باشید، اول فرس کنید اما لگالیتاتی بوده. اگر همچنان فکر کردید الگوی خیلی خوبی دارید، از یک متخصص بخواهید از نظر آماری موضوع را تحلیل کند.

۲۵ روز تا صدور مجوزهای الکترونیکی کسب و کار

شمارش معکوس برای اجرای طرح صدور مجوزهای الکترونیکی کسب و کار بر اساس مصوبه هیات مقررات زدایی و تسهیل مجوزهای کسب و کار و دستور وزیر اقتصاد آغاز شد. به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، بر اساس مصوبه هیات مقررات زدایی و تسهیل مجوزهای کسب و کار و دستور وزیر اقتصاد همه دستگاه های مرجع صدور مجوزهای کسب و کار از ۱۸ اسفند باید صدور مجوزها را در صورت غیر ضروری و الکترونیکی انجام دهند. بر این اساس همه مراجع صدور مجوز کسب و کار و دستگاه ها باید مدارک مورد نیاز کسب و کارها را در سامانه ملی مجوزهای کشور (g4bir) بار گذاری کنند. طبق ماده ۷ قانون سیاست های کلی اصل ۴۴، همه دستگاه هایی که مجوز صادر می کنند باید مدارک و شرایط صدور مجوز را در گاه ملی و تخصصی خود بگذارند و مردم به صورت الکترونیکی مدارک را ارسال و سپس مجوز را دریافت کنند.

تشکیل قرارگاه تسهیل تشریفات گمرکی

رئیس کل گمرک ایران گفت: قرارگاه تسهیل تشریفات گمرکی و جلوگیری از ایستایی و ماندگاری کالا، در گمرک جمهوری اسلامی ایران تشکیل می شود. به گزارش گمرک ایران، علیرضا مقدسی از تشکیل قرارگاه تسهیل تشریفات گمرکی و جلوگیری از ماندگاری کالا خبر داد و اظهار کرد: هدف از تشکیل این قرارگاه ایجاد شرایط مناسب و رفع موانع موجود برای تسهیل و تسریع تشریفات گمرکی ترخیص کالا به ویژه کالاهای اساسی، مواد اولیه و قطعات و ماشین آلات مورد نیاز واحدهای تولیدی و همچنین یافتن راه های موثر و عملی جهت کاهش ماندگاری کالا در گمرکات کشور است. رئیس کل گمرک ایران افزود: فرماندهی و هدایت امور این قرارگاه را معاون امور گمرکی و سرپرست معاونت حقوقی و نظارت گمرک به طور مشترک بر عهده خواهند داشت و با تشکیل جلسات هفتگی، رصد، بررسی و تحلیل موانع تسهیل تشریفات گمرکی و عوامل ایجاد ایستایی و ماندگاری کالا در گمرکات مخصوص کالاهای اساسی و ارائه پیشنهادها و راهکارهای مناسب موجبات افزایش سرعت ترخیص و کاهش دیوی کالاها را فراهم خواهند کرد.

«ایران» ادعای تبعات منفی یارانه ۱۰۰ هزار تومانی توسط مخالفان دولت را بررسی کرد

حمایت از محرومان بدون افزایش نقدینگی

گروه اقتصادی/ پنجشنبه گذشته رئیس جمهور اعلام کرد به مناسبت دهه فجر و سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی یارانه ۱۰۰ هزار تومانی پرداخت خواهد شد. با دستور ریاست جمهوری به مناسبت سالروز پیروزی انقلاب اسلامی، یک یارانه اضافی به مبلغ ۱۰۰ هزار تومان به حساب سرپرستان دهک های اول تا چهارم به انضمام افراد تحت پوشش و مستمری بگیران سازمان های حمایتی نظیر کمیته امداد امام خمینی (ره) و بهزیستی کشور در ساعت ۲۴ روز پنجشنبه ۲۱ بهمن واریز شد. امید حاجتی، مدیرعامل سازمان هدفمندی یارانه ها درباره اینکه چه تعداد از افراد جامعه از یارانه فجر بهره مند شدن توضیح داد، در اختیار گفته شد کسانی که یارانه معیشتی دریافت می کنند از یارانه فجر نیز بهره مند می شوند اما این یارانه متعلق به اقشار کم در آمد بود و به حساب چهار دهک که تعدادشان ۳۴ میلیون نفر است واریز شد.

بدین ترتیب چهار دهک درآمدی پایین جامعه یا اقشار کم درآمد از یارانه بیشتری نسبت به اقشار با درآمد بالا بهره مند شدند. این درحالی است که این یارانه اضافه با توجه به اینکه از محل درآمدهای هدفمندی یارانه ها تامین شده است، هیچ باز اعتباری جدیدی برای دولت به همراه ندارد و بر همین اساس باعث افزایش پایه پولی و نقدینگی نیز نخواهد شد. با احتساب حدود ۳۴ میلیون نفری که از یارانه فجر بهره مند شدند، سه هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان اعتبار مورد نیاز بوده است که در مقایسه با درآمد و منابع هدفمندی یارانه ها رقم زیادی نیست. دولت منابع قانون هدفمندی

کشور را به سمت توسعه هدایت کند. به این صورت که اخیراً ۴۸ پروژه صنعتی و معدنی کشور کلید خورد و این کار بدون سرمایه گذاری خارجی در دست انجام است. از سوی دیگر دولت اعلام کرد یارانه ۱۰۰ هزار تومانی برای اقشار کم درآمد واریزی می شود که دولت می شد و پرداخت مابقی هزینه ها از طریق دستگاه چاپ پول بانک مرکزی انجام می گرفت. با روی کار آمدن دولت سیزدهم وضعیت جبران کسری بودجه تغییر کرد و دولت در راستای مقابله با تورم برنامه هایی را ارائه کرد که نتیجه آن کاهش نرخ تورم بود. دولت سیزدهم با صرفه جویی و برنامه ریزی در بخش های مختلف سعی می کند

بهبود شاخص های بودجه در ۵ ماه ابتدایی دولت سیزدهم

درآمدهای بودجه ۱۷۷ درصد بیشتر شد

در ۵ ماه دولت سیزدهم منابع درآمدی بیش از ۱۷۷ درصد رشد کرده که عمدتاً ناشی از افزایش صادرات نفت و تمرکز بر مقابله با فرار مالیاتی بوده است

بودجه یکی از مهمترین عوامل تأثیرگذار بر اقتصاد ملی است. هر ساله دولت با پیش بینی درآمدها و هزینه های خود مسیر اقتصاد را مشخص می کند. بر همین اساس هرچه منابع و مصارف بودجه ترازنتو اعتبارات با اهداف توسعه و رفاه تخصص داده شود، نتایج بهتری به دست می دهد. این در حالی است که بودجه ۱۴۰۰ به عنوان آخرین بودجه دولت دوازدهم به گواه کارشناسان یکی از ناترازترین بودجه های سنواتی کشور است که با کسری سنگینی هم همراه بوده است. بدین ترتیب از شهریورماه سال جاری که کابینه دولت سیزدهم شکل گرفت، دولت جدید باید از ششماه ماه سال، اجرای یک بودجه را به عهده می گرفت اما با تغییر سیاست های اقتصادی همین بودجه برمشکل به مسیر اصلاح هدایت شد، به طوری که تازه ترین گزارش سازمان برنامه و بودجه نشان می دهد که تا حدود زیادی از انحراف ایجاد شده در بودجه جلوگیری شده است.

نمای بودجه ای به اتر رسید

بر اساس گزارش سازمان برنامه و بودجه، دولت سیزدهم در ۵ ماه ابتدایی کار خود علاوه بر خامنه دادن به تأمین هزینه های جاری از منابع بانک مرکزی اعتبارات عمرانی را افزایش داده است. در آغاز به کار دولت سیزدهم، دولت از یک سو با هزاران میلیارد تخصص بدون منبع در خزانه مواجه بود، از سوی دیگر در ۵ ماه ابتدای سال ۱۴۰۰ بیش از ۵۰ هزار میلیارد تومان از منابع بانک مرکزی استفاده شده بود؛ علاوه بر این دولت باید در ۵۳ هزار میلیارد تومان اوراق فروخته شده دولت قبل را به راه به میزان ۱۱ هزار میلیارد تومان تسویه می کرد.

کاهش نقدینگی و تورم

ناترازی های بودجه به عنوان منشأ اصلی، موجب

رشد نقدینگی و پایه پولی و در نهایت شاخص تورم شده بود به گونه ای که شاهد ثبت بالاترین رکوردهای تورم در اواخر دولت دوازدهم بودیم، اما با تمام سختی ها دولت سیزدهم برای تأمین کسری بودجه به سراغ چاپ پول نرفت و با افزایش درآمدها و کنترل هزینه ها به سمت بهبود شاخص های بودجه حرکت کرد. همین موضوع موجب شده رشد حجم نقدینگی در آذر ماه برای دومین ماه متوالی کاهش و به ۴۱،۴ درصد برسد. آخرین گزارش مرکز آمار از نرخ تورم در دی ماه هم بیانگر کاهش یک درصدی میانگین تورم سالانه در کشور است.

رشد ۱۷۷ درصدی درآمدها

همانگونه که باها مسئولان دولتی اعلام کرده اند، یکی از دستاوردهای مهم دولت سیزدهم افزایش قابل توجه درآمدهای ارزی است. بدین ترتیب درکنار بهبود صادرات غیرنفتی و بازگشت ارز حاصل از آن به کشور، صادرات نفت خام و فرآورده های نفتی نیز با رشد قابل توجهی همراه شد که طوری که بر اساس اعلام سازمان برنامه و بودجه کشور، در ۵ ماه دولت سیزدهم منابع درآمدی بودجه نسبت به ۴ ماه ابتدای سال بیش از ۱۷۷ درصد رشد کرده که عمدتاً ناشی از افزایش صادرات نفت و تمرکز بر مقابله با فرار مالیاتی بوده است.

افزایش ۱۵۶ درصدی در آمد مالیاتی

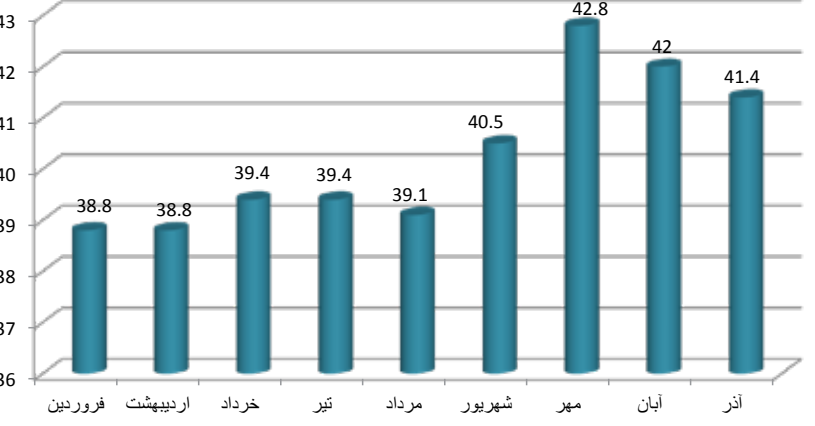
یکی دیگر از درآمدهای بودجه که در ماه های نخست دولت سیزدهم با رشد بالایی همراه بوده، مالیات است. بر همین اساس رشد درآمدهای مالیاتی در مدت کوتاه فعالیت دولت سیزدهم ۱۵۶ درصد بوده است حال

اینکه مصوبات مهمی هم برای کاهش فشار مالیاتی بر بخش تولید و اصناف آسیب دیده از کرونا در هیات وزیران تصویب شده است. در این راستا، دولت در قالب مصوبات مختلف بخشودگی هایی برای اقشار آسیب دیده از کرونا به تصویب رساند. ضمن اینکه در قالب بودجه سال آینده نرخ مالیات تولید نیز ۵ درصد کاهش یافته است.

۲۹ درصدی استفاده از نتخواه

بر مبنای گزارش سازمان برنامه و بودجه کشور، از سوی دیگر استفاده از نتخواه گردان خزانه برای تأمین منابع دولت شاهد کاهش ۲۹ درصدی بوده که این رقم گواه عدم استفاده دولت از منابع بانک مرکزی در تأمین هزینه های

درصد رشد نقطه ای نقدینگی درسال ۱۴۰۰

جاری است. این درحالی است که دولت دوازدهم در ۵۵ ماه نخست امسال ۵۰ هزار میلیارد تومان از نتخواه بانک مرکزی را که در سقف قانونی بود مصرف کرده بود.

رشد ۲۴ درصدی بودجه عمرانی

در پنج ماه ابتدای دولت سیزدهم علاوه بر مدیریت هزینه های جاری، منابع طرح عمرانی نیز با رشد ۲۴ درصدی از ۵۸۷ هزار میلیارد ریال به ۷۲۹ هزار میلیارد ریال رسیده است. گفتنی است، در لایحه بودجه ۱۴۰۱ هم با وجود رشد تنها ۵ درصدی اعتبارات هزینه ای، بودجه طرح عمرانی با همان تملک دارایی های سرمایه بیش از ۴۳ درصد رشد دارد.

استانی به دولت داشتند، مشکل مجوزهای اقتصادی است که در حال ساماندهی این موضوع هستیم و مقدمات آن فراهم شده که مجوزها به صورت برخط صادر شود. یکی دیگر از گلابه های مردمی، تأمین کالاهای اساسی است که از طریق فروشگاه های زنجیره ای این موضوع را تأمین خواهیم کرد و در این خصوص اقدامات خوبی صورت گرفته و برنامه های عملیاتی ای تدارک دیده شده است.

دسترسی آسان مردم به دولت، شعار دولت سیزدهم

وزیر امور اقتصادی و دارایی، شعار اصلی این دولت را «دسترسی آسان مردم به دولت، دانست و تأکید کرد: برای این موضوع اقداماتی را در دستور کار داریم که مراجعه و دسترسی مردم به دولت را از طریق نرم افزارهای موجود در بانک ها و سایر نهادهای مربوطه تسهیل می کند.

برنامه وزارت اقتصاد برای مدیریت بازار سرمایه

وی همچنین به موضوع بورس اشاره کرد و گفت: حدود ۴۹ میلیون نفر در بورس سهامدار هستند که ۳۰ میلیون به صورت غیرمستقیم و ۲۰ میلیون نفر به صورت مستقیم در این زمینه مشارکت دارند. مدیریت این بازار توسط برخی از سهامداران سبب شده تا برخی مشکلات را در بورس شاهد باشیم که این مساله هم قابل حل و کنترل است که در این زمینه برنامه ریزی های لازم نیز صورت گرفته است، از جمله اینکه در دولت جدید اصلاح بازار سرمایه را در پیش گرفته ایم که در این زمینه پیشنهادی را به هیأت دولت ارائه کرده و منتظر تصویب

آن هستیم. در این طرح به دنبال این هستیم که گردش مالی در شهرها و استان ها فعال شود و در بودجه ۱۴۰۱ این مساله پیش بینی شده است، از این رو دولت به دنبال توزیع بودجه استانی به صورت عادلانه تر پیش خواهد رفت. به همین منظور «صندوق های پیشرفت توسعه» در استان ها را ایجاد کرده ایم که یکی از ابزارهای حیاتی دولت در این مساله خواهد بود. خاندوزی با بیان اینکه امسال تا پایان اسفندماه سود سهام عدالت به همه ۴۹ میلیون نفر سهامدار پرداخت می شود، ادامه داد: کسانی که یک میلیون تومان سهامدار هستند به همان میزان و کسانی هم که بیش از ۵۰۰ هزار تومان سهام دارند، حدود ۶۰۰ هزار تومان به آن ها سود پرداخت خواهد شد.

رویکرد دولت نسبت به افزایش حقوق ها

گلابه های مردمی به دولت این است که چرا تورم ۴۰ درصد افزایش یافته، اما حقوق و دستمزدها متناسب با آن افزایش نمی یابد، افزود: از آنجایی که همگان می دانند مهم ترین مساله برای حل این موضوع این است که دولت باتوجه به افزایش قیمت ها تورم، حقوق و دستمزدها را افزایش دهد، اما خوب می دانیم که این تصمیم تنها برای حدود ۴ میلیون کارمند دولت نیست، بلکه بر سایر بخش های کشور، حتی بخش خصوصی هم که تأثیرگذار است و این پیام را برای بخش خصوصی ارسال می کند که شما هم باید متناسب با این اقدام، حقوق و دستمزد کارکنان و کارگران خود را افزایش دهید.